

Nederland is meer gebaat bij een losse alliantie van hoogontwikkelde en democratische handelsnaties dan bij de EU

Posted on 28 juni 2025 by Arnout Nuijt

Niet Europa, maar Randland is ons geopolitieke voorland. Randland, zegt u? Nooit van gehoord. Een Randstad is al meer dan genoeg, hoor ik u zuchten. Klopt helemaal en wees gerust! Randland bestaat niet echt, tenminste niet als politieke entiteit. Randland (oorspronkelijk in het Engels *Rimland* geheten) echter is, samen met Hartland, een belangrijk geopolitiek concept dat decennialang het strategisch denken in de VS heeft beheerst. Randland verwijst naar de strook middelgrote maritieme mogendheden die het Euraziatische continent (Hartland of *Heartland* genoemd) omringen, van Groot-Brittannië, Frankrijk, Italië, Turkije, India, Indonesië tot Japan.

Het begrip Randland werd begin jaren veertig gelanceerd door de helaas veel te jong gestorven Nederlands-Amerikaanse politicoloog Nicholas Spykman, als

grondlegger van de moderne geopolitiek verbonden aan de Universiteit van Yale. Volgens Spykman zou de strook landen die samen Randland vormen de sleutel tot heerschappij over de wereld in handen hebben. Dit was in tegenstelling tot andere geleerden, die juist de Euraziatische landmassa als een mega-eiland op onze aardbol zagen, van waaruit, alleen al vanwege haar omvang en het feit dat het onmogelijk is te veroveren, de rest van de wereld kon worden beheerst.

Een cruciale bufferzone

Spykman dacht na over hoe je Eurazië (lees, in die tijd, de Sovjet-Unie) in toom kon houden zonder het te hoeven bezetten. Hij geloofde dat wie Randland beheerst, Eurazië onder controle heeft, en wie Eurazië beheerst, die beheerst de wereld. Spykman beschouwde Randland als een cruciale bufferzone tussen de supermacht op land (de Sovjet-Unie) en de supermacht op zee (de Verenigde Staten), van strategisch belang vanwege bevolking, natuurlijke hulpbronnen en industriële ontwikkeling.

De VS paste na de Tweede Wereldoorlog de theorie in de praktijk min of meer toe en onder andere West-Europa, Turkije, Saoedi-Arabië, Perzië, Pakistan, Japan en Zuid-Korea werden nauwe bondgenoten, waardoor de Sovjet-Unie en China werden omsingeld en beteugeld.

Het interessante is dat de VS, het land dat de afgelopen tachtig jaar het grootste deel van Randland en daarmee de wereld onder zijn invloed heeft gehad, nu de teugels laat vieren. De VS is bezig zijn defensie opnieuw in te richten en bereidt zich voor op een toekomstig mega-conflict met China. Het verminderen van of zelfs het loslaten van de controle over Randland is echter geostrategisch een enorme trendbreuk voor de Amerikanen. Betekent dat ook het einde van Spykmans theorie?

Sinds de VS onder Trump overal op de wereld terugtrekkende bewegingen maakt, heeft het land al zijn naaste bondgenoten in onzekerheid gebracht. Niet alleen worden al deze landen – voor zover ze dat nog niet deden – gedwongen hun defensie nu echt serieus te nemen, ook zijn alle Amerikaanse bondgenoten zonder uitzondering geraakt door zware importheffingen en gaan zij vrijwel zeker een economische tol betalen aan de VS. Beide kwesties hebben een schokgolf veroorzaakt onder Amerika's bondgenoten wereldwijd en zorgen voor een herijking van hun betrekkingen en hun veiligheidsbeleid.

Verdere Europese integratie is onwenselijk

De Europese NAVO-lidstaten hebben de handschoen opgepakt en zijn in actie gekomen om hun defensie fors te versterken. De afhankelijkheid van Amerikaanse wapensystemen zal nog enige tijd realiteit en noodzaak zijn, maar er wordt grof geld ingezet om meer en meer bewapening binnen Europa te produceren. Ook lijkt er door diverse Europese landen stevig geïnvesteerd te gaan worden in het versterken van militaire capaciteit qua inlichtingen, satellieten, zwaar luchttransport, luchtverdediging, zodat ons continent ook zelfstandiger van de VS kan opereren.

Maar met een intensievere Europese samenwerking op defensiegebied ben je er niet. Al zien sommige Europeanen hun kans en pleiten voor een diepere Europese eenwording en zelfs de oprichting van een Europees leger, verdere integratie van de EU lijkt een politiek onhaalbare en zelfs onwenselijke weg. Gelet op eeuwenoude rivaliteiten, allerlei politieke verschillen van inzicht met dito politieke risico's, zijn er slechts beperkte stappen tot verdere veiligheidssamenwerking binnen de EU haalbaar.

Global Combat Air Programme

Daarom zoeken diverse Europese landen, met name het Verenigd Koninkrijk en Italië (en de EU zelf), ook veel bilaterale samenwerking buiten de EU, met name met landen als Canada, Japan, Turkije, Zuid-Korea en Australië, stuk voor stuk bondgenoten van de VS die in hetzelfde schuitje zitten als de Europeanen. We zien dus enerzijds een neiging tot Europeanisering van de Europese defensie en anderzijds een groeiende diversificatie qua samenwerking van Europese landen met gelijkgestemde (democratische en hoogontwikkelde) landen buiten Europa, dit ter vermindering van de afhankelijkheid van de VS.

Een prachtig voorbeeld is de samenwerking genaamd *Global Combat Air Programme* voor het ontwikkelen van een zesde generatie gevechtsvliegtuig, dat over tien tot vijftien jaar zowel de huidige Europese modellen als de Amerikaanse F35 moet kunnen vervangen. De drie landen die het project leiden zijn het Verenigd Koninkrijk, Italië en Japan, al worden met Saoedi-Arabië en Australië nog gesprekken gevoerd over participatie.

Meer speelruimte

Vanzelfsprekend vormt Randland geen concreet geopolitiek blok en zal het nooit een supranationale staat vormen. Randland is eerder een netwerk van gelijkgestemden met overlappende belangen. Formele en informele samenwerking in wisselende samenstelling binnen Randland biedt een uitweg voor de dilemma's van diepere Europese samenwerking. Met landen als Japan, Canada en Australië als partners ontstaan er meer en veilige opties voor bilaterale en mini-laterale samenwerking.

Let wel, de komende jaren zullen de EU en de individuele Randland-staten nog sterk afhankelijk zijn voor bescherming en bewapening vanuit de VS. Ook zal Randland voorlopig de handen vol hebben aan het tegengaan van dreigingen vanuit Rusland en China. Maar met de VS gefocust op de opkomst van China, ontstaat op middellange termijn voor Randland vanzelf meer speelruimte. Als de huidige trend van samenwerking door Randland-staten onderling doorzet en de landen hun militaire capaciteit en daarmee hun eigen veiligheid en strategische autonomie zien groeien, kan het concept op langere termijn weleens een eigen leven gaan leiden en kan Randland uitgroeien tot een echte alliantie of zelfs een geopolitiek blok.

Volgens Spykman is het mogelijk dat Randland zelf een geopolitieke speler wordt, maar alleen als de andere grote mogendheden op dat moment verzwakt zijn. Ook zullen er dan duidelijke stappen moeten worden gezet met landen in het Midden-Oosten en Azië. Het in stand houden en versterken van de banden met landen in die regio's is cruciaal voor het handhaven van de energievoorziening, maritieme handel en geopolitieke stabiliteit. Maar sommige landen, zoals Saoedi-Arabië, India en Indonesië (alle drie lid van de BRICS-beweging), zullen niet snel eenduidig kiezen voor Randland en houden liever alle opties open.

Op dit moment straalt Randland, naast ontluikende militaire macht, vooral soft power uit. Maar die soft power is dan wel enorm groot. De gezamenlijke handel en investeringen van Europese landen en Japan, Canada en anderen in bijvoorbeeld Afrika overtreft ruimschoots die van supermachten VS en China.

Randland is ons voorland

Voor Nederland is Randland de ideale setting. Ons land, met zijn internationale,

maritieme en op handel georiënteerde instelling, kan het zich niet veroorloven om zich blind te staren op een riskante en onhaalbare verdieping van de Europese samenwerking. Al moeten de deuren van ons land en die van Europa dan wel even dicht tegen de huidige ongebreidelde illegale immigratie, de ramen moeten wagenwijd open. En als de VS als garantsteller van de Europese defensie langzaam maar zeker over de Atlantische kim verdwijnt, is Nederland veel beter thuis in een losse maar groeiende internationale alliantie van Europese en andere hoogontwikkelde en democratische handelsnaties (zoals Japan, Zuid-Korea, Canada en Australië), waarbij de EU hooguit als bewaker van de interne Europese markt dient op te treden.

Niet Europa is ons voorland, maar Randland.

Wynia's Week *verschijnt drie keer per week,* ***156 keer per jaar****, met even onafhankelijke als broodnodige artikelen en columns, video's en podcasts. U maakt dat samen met de andere donateurs mogelijk. Doet u weer mee? Kijk* ***HIER****. Hartelijk dank!*